

RECOPILOCIO DE RECURSOS PER A PERSONAL DOCENT I INVESTIGADOR NOU LECTOR

Índex

Introducció.....	3
Rúbriques.....	3
Rúbrica de valoració del Treball Final de Grau i Treball Final de Màster	3
Rúbriques per a la introducció de la perspectiva de gènere en els plans docents dels graus i màsters de la Universitat de Barcelona	3
Rúbriques per a l'avaluació de la perspectiva de gènere a la docència	4
Marc general per a la incorporació de la perspectiva de gènere en la docència universitària AQU	5
Recomanacions per dissenyar un procés de mentoria amb perspectiva de gènere....	5
Llenguatge inclusiu no sexista.....	6
Criteris multilingües per a la redacció de textos igualitaris (Xarxa Vives).....	6
Guia ràpida d'ús no sexista del llenguatge (Llibre d'estil de la UB).....	6
Criteris "Ús no sexista de la llengua"	7
INSTRUCCIÓ 7/2024 sobre l'ús del llenguatge inclusiu no androcèntric en les disposicions normatives.....	7
Guies de Xarxa Vives d'Universitats	8
- Ciències socials i arts i humanitats	8
- Ciències experimentals	9
- Ciències de la salut.....	10
- Enginyeries i Arquitectura	10
CRAI Biblioteca d'Informació i Mitjans Audiovisuals: Citacions estil APA 7a edició ..	11
CRAI Biblioteca de Fons Antic de la Universitat de Barcelona: Propostes de TFGs i TFM amb perspectiva de gènere	12
PROTOCOL.....	12
Guia per a l'aplicació del Protocol.....	13
Esquema del procediment d'aplicació del protocol.	14

Introducció

Aquest document té com a objectiu oferir una recopilació de materials i recursos útils sobre perspectiva de gènere, específicament adreçats al personal docent i investigador (PDI) nou lector a la Universitat de Barcelona. La inclusió de la perspectiva de gènere en la docència, la recerca i la gestió acadèmica és essencial per avançar cap a una universitat més equitativa, inclusiva i compromesa amb la igualtat.

Els continguts aquí presentats tenen com a finalitat proporcionar eines teòriques i pràctiques per integrar la perspectiva de gènere, en el dia a dia professional, fomentant una comprensió crítica i transversal de les desigualtats de gènere. Així mateix, es vol facilitar l'accés a guies pràctiques i altres recursos que ajudin a enfortir la qualitat acadèmica i el compromís social de la Universitat de Barcelona.

Aquest document és una invitació a reflexionar, aprendre i contribuir a la construcció d'una comunitat universitària més justa i igualitària.

Rúbriques

Rúbrica de valoració del Treball Final de Grau i Treball Final de Màster

Rúbrica de valoració dels Treballs de Final de Grau presentats a l'edició dels Premis Clara Campoamor i dels Treballs de Final de Màster presentats a l'edició dels Premis Rosalind Franklin.

Podeu accedir a la rúbrica de valoració a treves del següent [enllaç](#)

Rúbriques per a la introducció de la perspectiva de gènere en els plans docents dels graus i màsters de la Universitat de Barcelona

Les rúbriques transversals despleguen les recomanacions recollides en el III Pla d'Igualtat de la Universitat de Barcelona. S'han proposat seguint el model de la Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els plans docents i les assignatures de

la Universitat de Barcelona (2021) elaborada per la Comissió d'Igualtat que, al seu torn, s'ajusta al que disposa l'AQU en el seu Marc general per a la incorporació de la perspectiva de gènere en docència (2018).

Les rúbriques poden ser d'aplicació a tots els graus i màsters de la Universitat de Barcelona. Som conscients que no tots els ensenyaments poden aplicar la perspectiva de gènere a la docència de la mateixa manera, per això cada centre i cada ensenyament haurà de prendre la decisió estratègica que més afavoreixi l'ensenyament dels continguts de l'àrea. Es pot fer incorporant-hi una assignatura sencera sobre perspectiva de gènere (com s'ha distingit incloent la casella "temàtica" en les rúbriques transversals). També es pot decidir, segons convingui, adaptar metodologies, fer canvis en els entorns d'aprenentatge o en les referències bibliogràfiques, o idear una combinació de diferents pràctiques transversals o específiques.

En el web de la Unitat d'Igualtat de la UB podeu trobar tota una sèrie de recursos específics per matèria, a més de píndoles i exemples de bones pràctiques que us poden ajudar en la configuració del pla docent. De la mateixa manera, us podeu adreçar a la comissió d'igualtat del vostre centre per tal que us assessorin d'acord amb la tipologia de les assignatures que impartiu.

Les rúbriques s'han confeccionat en forma de taula per tal que el personal docent i els càrrecs acadèmics puguin fer un exercici d'autoavaluació reflexiva que permeti identificar els punts forts i febles de la incorporació de la perspectiva de gènere en la titulació. Hi ha una taula amb rúbriques transversals útils per a qualsevol assignatura i una taula buida per omplir per tal que cada docent pugui utilitzar-la per recollir les seves estratègies docents.

Podeu accedir a la rúbrica a treves del següent [enllaç](#)

Rúbriques per a l'avaluació de la perspectiva de gènere a la docència

Aquest document ofereix una guia per a realitzar avaluacions de gènere dels materials de cursos. Aquesta rúbrica està dirigida a creadors, editors, revisors de contingut, il·lustradors i educadors responsables de l'avaluació i revisió de cursos. És útil en qualsevol fase del desenvolupament del curs per reforçar-ne la perspectiva de gènere. També pot ser emprada per avaluadors externs com a part de les seves eines d'anàlisi.

L'ús consistent d'aquesta eina permet avaluar el nivell de sensibilitat de gènere en els diferents components del desenvolupament, revisió, impartició, avaluació i seguiment dels cursos, així com fer comparacions per mesurar el progrés. Podeu accedir a la rúbrica a través del següent [\[enllaç\]](#)

Marc general per a la incorporació de la perspectiva de gènere en la docència universitària AQU

Aquest document ofereix pautes i recomanacions per integrar la perspectiva de gènere en la docència universitària, especialment en la planificació i avaluació docent. Inclou una revisió normativa, un marc conceptual, indicadors d'avaluació, i exemples pràctics per a totes les àrees de coneixement, alineats amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i el cicle VSMA (Verificació-Seguiment-Modificació-Acreditació). Podeu accedir al document a través del següent [\[enllaç\]](#)

Recomanacions per dissenyar un procés de mentoria amb perspectiva de gènere

La mentoria és un mètode de formació i desenvolupament basat en la relació professional entre una persona amb experiència en un sector i una altra que comença a desenvolupar-s'hi. La incorporació de la perspectiva de gènere a la mentoria aporta la consciència de les diferències d'oportunitats entre homes i dones, i permet dissenyar processos i accions per combatre aquesta desigualtat. Podeu accedir a les recomanacions a través del següent [\[enllaç\]](#)

Llenguatge inclusiu no sexista

Críteris multilingües per a la redacció de textos igualitaris (Xarxa Vives)

Recull de recursos inclusius i visibilitzadors, així com exemples d'usos i recomanacions per a utilitzar les formes dobles (masculí i femení) en relació amb els tipus de documents institucionals més habituals en l'àmbit universitari en llengua catalana, castellana i anglesa. La guia també incorpora diversos annexos, com ara una relació de mots i expressions que poden servir d'alternativa per a l'ús del masculí com a genèric. L'objectiu és visibilitzar l'equitat entre homes i dones en tots aquells documents que es produeixen en la universitat. Està adreçada a estudiants, personal docent i investigador, i personal d'administració i serveis. Podeu accedir al document a treves del següent [\[enllaç\]](#)

Guia ràpida d'ús no sexista del llenguatge (Llibre d'estil de la UB)

Aquesta és una guia de consulta ràpida, adreçada especialment al PAS i PDI, amb recomanacions per redactar textos igualitaris, en català, que permetin una visibilització equitativa entre homes i dones en la documentació institucional de la Universitat de Barcelona. Cal inserir-la, doncs, en el marc del Pla d'igualtat, que preveu una sèrie d'actuacions per proposar models, criteris i bones pràctiques pel que fa a un ús no sexista del llenguatge.

També cal destacar que darrere d'aquesta guia hi ha els criteris elaborats i consensuats, per al català i el castellà, pel Grup de Qualitat de la Xarxa Vives. Es tracta, per tant, de recomanacions compartides per la majoria d'universitats catalanes. Podeu accedir a la guia a treves del següent [\[enllaç\]](#)

Criteris “Ús no sexista de la llengua”

Recomanacions per redactar textos igualitaris, en català i castellà, permeten una visibilització equitativa entre homes i dones en la documentació institucional de la Universitat de Barcelona.

S’hi poden trobar estratègies lingüístiques que inclouen homes i dones (recursos inclusius) i també propostes d’ús de les formes dobles per visibilitzar les dones en el discurs (recursos visibilitzadors). Aquests criteris s’han elaborat en el marc del Grup de Treball de Qualitat Lingüística de la Xarxa Vives. Podeu accedir a les recomanacions a treves del següent [\[enllaç\]](#)

INSTRUCCIÓ 7/2024 sobre l’ús del llenguatge inclusiu no androcèntric en les disposicions normatives

L’INSTRUCCIÓ 7/2024, de la Secretaria General, el Vicerectorat de Governança i Organització i el Vicerectorat d’Igualtat i Gènere, amb la col·laboració del delegat del rector per a la política lingüística i publicacions, sobre l’ús del llenguatge inclusiu no androcèntric en les disposicions normatives va ser aprovada el dia 15 de juliol del 2024.

La instrucció és un avanç important per el que fa a l’ús del llenguatge no sexista i no androcèntric a la universitat, ja que disposa que les disposicions normatives de la Universitat de Barcelona es redacten emprant recursos alternatius al masculí genèric, el qual es pot utilitzar únicament amb caràcter excepcional quan les persones responsables de l’elaboració de la norma considerin que no hi ha cap alternativa àgil i eficaç i, paral·lelament, quedi clar pel context que es refereix a totes les persones del col·lectiu designat. Podeu accedir al document de la instrucció a treves del següent [\[enllaç\]](#)

Guies de Xarxa Vives d'Universitats

Guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Es tracta d'un col·lectiu d'obres de diferents disciplines i àmbits de coneixement que ofereixen pautes per revisar les assignatures des de la perspectiva de gènere. Les guies presenten recomanacions i indicacions amb relació a objectius, mètodes docents, d'avaluació i de gestió de l'entorn d'aprenentatge i els seus resultats.

- Ciències socials i arts i humanitats

- [Sociologia, Economia i Ciència Política](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Rosa M. Ortiz Monera i Anna M. Morero Beltran.

- [Turisme](#) (2022): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Ester Noguer-Juncà i Montserrat Crespi-Vallbona.

- [Administració i Direcció d'Empreses](#) (2023): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Núria Rodríguez Àvila i Pilar López-Jurado González.

- [Comunicació](#) (2020): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Maria Forga Martel (Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya)

- [Dret i Criminologia](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: M. Concepción Torres Díaz (Universitat d'Alacant)

- [Educació i pedagogia](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Montserrat Rifà Valls (Universitat Autònoma de Barcelona)

- [Geografia](#) (2022): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Maria Prats Ferret i Mireia Baylina Ferré (Universitat Autònoma de Barcelona)

- [Docència en línia amb perspectiva de gènere](#) (2021): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Iolanda Garcia González i Míriam Arenas Conejo (Universitat Oberta de Catalunya)

- [Treball Social](#) (2023): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere.
Autoria: Ozgür Gunes Oztürk Okumus i Mariona Lladonosa Latorre (Universitat de Lleida)

- [Antropologia](#) (2020): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere.
Autoria: Jordi Roca Girona (Universitat Rovira i Virgili)

- [Filologia i Lingüística](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Montserrat Ribas Bisbal (Universitat Pompeu Fabra)

- [Filosofia](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere.
Autoria: Sonia Reverter-Bañón (Universitat Jaume I)

- [Història de l'Art](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: M. Lluïsa Faxedas Brujats (Universitat de Girona)

- [Història](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere.
Autoria: Mónica Moreno Seco (Universitat d'Alacant)

- [Museologia i Museografia](#) (2022): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Ester Alba Pagán (Universitat de València)

- [Traducció i Interpretació](#) (2023): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Lupe Romero Ramos (Universitat Autònoma de Barcelona)

- Ciències experimentals

- [Física](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere.
Autoria: Encina Calvo Iglesias (Universidade de Santiago de Compostela).

- [Matemàtiques](#) (2020): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Irene Epifanio López (Universitat Jaume I)

- Ciències de la salut

- [Ciències de l'Activitat Física i l'Esport](#) (2022): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Pedrona Serra Payeras i Susanna Soler Prat.

- [Biologia](#) (2021): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Sandra Saura Mas (Universitat Autònoma de Barcelona)

- [Infermeria](#) (2020): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: M. Assumpta Rigol Cuadra i Dolors Rodríguez Martín (Universitat de Barcelona)

- [Medicina](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: M. Teresa Ruiz Cantero (Universitat d'Alacant)

- [Nutrició Humana i Dietètica](#) (2021): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Purificación García Segovia (Universitat Politècnica de València)

- [Podologia](#) (2023): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Montserrat Alcahuz Griñán, Carmina Montoliu Félix i Soraya Vallés Martí (Universitat de València)

- [Psicologia](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Esperanza Bosch Fiol i Salud Mantero Heredia (Universitat de les Illes Balears)

- Enginyeries i Arquitectura

- [Ciències de la Computació](#) (2018): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Paloma Moreda Pozo (Universitat d'Alacant)

- [Arquitectura](#) (2020): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: M. Elia Gutiérrez-Mozo, Ana Gilsanz-Díaz, Carlos Barberá-Pastor i José Parra-Martínez (Universitat d'Alacant)

- [Enginyeria Industrial](#) (2020): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Elisabet Mas de les Valls Ortiz i Marta Peña Carrera (Universitat Politècnica de Catalunya)
- [Enginyeria Electrònica de Telecomunicació](#) (2021): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Sònia Estradé Albiol (Universitat de Barcelona)
- [Enginyeria Multimèdia](#) (2021): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Susanna Tesconi (Universitat Oberta de Catalunya)
- [Enginyeria naval Marina i Nàutica](#) (2022): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Claudia Barahona-Fuentes i Marcel·la Castells-Sanabra (Universitat Politècnica de Catalunya)
- [Enginyeries Agràries](#) (2022): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: María Dolores Raigón Jiménez (Universitat Politècnica de València)
- [Enginyeria Civil](#) (2023): guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere. Autoria: Irene Josa i Culleré (University College London) i Esther Real Saladrigas (Universitat Politècnica de Catalunya)

CRAI Biblioteca d'Informació i Mitjans Audiovisuals: Citacions estil APA 7a edició

Coincidint amb el nou web del CRAI, s'ha actualitzat la pàgina [Assessorament en l'elaboració de referències bibliogràfiques](#) amb un apartat de citació esquemàtica en [estil APA 7a edició](#). En els exemples es pot veure com es mostra el nom complet dels autors per visibilitzar les dones en les bibliografies, una adaptació permesa per les normes i que el mateix llibre d'estil de la Universitat de Barcelona recomana.

D'aquesta manera també es vol contribuir a visibilitzar a les autores recomanant incloure el nom complet dels autors i autores a les referències bibliogràfiques. De fet, ja hi ha quatre estils que inclouen el desenvolupament dels noms d'autoria: APA, Chicago, MLA i Vancouver.

Cal tenir present la importància de les citacions, ja que es pot considerar plagi no fer menció de les fonts consultades per a l'elaboració d'una obra, copiar-ne fragments sencers, parafrasejar textos, entre altres pràctiques poc ètiques.

Pots trobar més informació en el següent [\[enllaç\]](#)

CRAI Biblioteca de Fons Antic de la Universitat de Barcelona: Propostes de TFGs i TFM amb perspectiva de gènere

Amb la voluntat de difondre i dinamitzar la col·lecció, així com de col·laborar amb el professorat responsable dels TFG i TFM, el [CRAI Biblioteca de Fons Antic](#) ofereix diferents propostes de TFG/TFM basades en el seu fons sobre diverses disciplines.

La relació de propostes que us presentem -totes elles obertes i que poden replantejar-se segons els interessos dels alumnes- us aproximaran a les possibilitats que ofereix la nostra col·lecció. Algunes d'elles presenten informació addicional sobre el docent que les ha plantejat.

Pots consultar les propostes de TFGs i TFM amb perspectiva de gènere en el següent [\[enllaç\]](#)

PROTOCOL

La Universitat de Barcelona disposa d'un Protocol per a la prevenció, la detecció i l'actuació contra les situacions d'assetjament sexual i per raó de sexe, identitat de gènere i orientació sexual, i altres conductes masclistes i LGTBIQ+fòbiques.

Aquest protocol, únic per a tota la Universitat de Barcelona, ha de servir per complir el compromís de la Universitat amb la sensibilització, la prevenció, la detecció, l'atenció, l'assistència, l'assessorament, l'acompanyament, la protecció, l'actuació i la sanció mitjançant procediments i competències d'actuació per tal de protegir les persones afectades i avançar en el compromís en l'erradicació de la violència masclista, sense tolerar ni justificar, en cap cas, conductes d'aquesta mena.

El compromís públic de la Universitat de Barcelona, tant de prevenció com d'actuació, és garantir una atenció rigorosa i confidencial que posi a disposició de les persones afectades vies de resolució i d'assistència àgils i de qualitat davant dels problemes que es plantegin.

Pots consultar el PROTOCOL en el següent [[enllaç](#)]

Guia per a l'aplicació del Protocol

La *Guia per a l'aplicació del Protocol* proporciona una descripció detallada de les conductes considerades sexistes, masclistes o constitutives d'assetjament per motius de sexe, gènere o orientació sexual. Aquesta guia també detalla el procediment per activar el protocol davant aquestes situacions i les mesures de suport que la Universitat posa a disposició per afrontar-les.

Aquest recurs constitueix una eina fonamental per promoure un entorn universitari segur, respectuós i lliure de discriminacions.

Podeu accedir a la Guia per a l'aplicació del Protocol en el següent [[enllaç](#)]

Esquema del procediment d'aplicació del protocol.

El següent esquema del protocol, per a la prevenció, la detecció i l'actuació contra les situacions d'assetjament sexual o per raó de sexe, identitat de gènere o orientació sexual, i altres conductes masclistes o LGTBIQ+ fòbiques, presenta les actuacions i mesures que intervenen durant el procediment.

L'esquema descriu de manera ordenada les mesures i accions que es despleguen amb l'objectiu de garantir una resposta efectiva, respectuosa i alineada amb els principis de prevenció, protecció i reparació.

